

Posudek vedoucího diplomové práce

Autorka: Karolina Peštová

Práce: Estetika raného videoartu, září 2009

Vedoucí DP: Prof. PhDr. Vlastimil Zuska, CSc.

Práce zkoumá vznik a vývoj videoartu, předchůdně považovaného za svébytný umělecký druh, tedy za umělecký druh, který si své osamostatnění v průběhu vlastního vývoje a díky odstínění od příbuzných druhů umění a médií obhájil. Tento vývoj autorka postuluje, sleduje, analyzuje a dokládá jak teoretickou reflexí, tak rozbořením význačných umělců videoartu a jejich konkrétních děl. Práce je přehledně rozvržena na zdroje videoartu, které autorka nachází zejména v avantgardních směrech výtvarného umění (dada, futurismus, hnutí Fluxus) a v technologickém pokroku zachycení a zobrazení pohybu. Tři přístupy, technologický, uměnovědný a estetický volí autorka uvážlivě a postupně je probírá. Závěr „uměnovědné“ kapitoly, kdy zakládá svébytnost videoartu na definici uměleckého díla George Dickieho, zastávce institucionální teorie umění, ovšem není přesvědčivý, naštěstí v analýze estetické specifčnosti videoartu se tento deficit „dožene“. Obdobně letmé je srovnání videoartu s konceptem Gesamtkunstwerku, čteme-li, že „Na rozdíl od tradičního *Gesamtkunstwerku* ovšem videoart nezůstává pouhou syntézou, ale stává se samostatným uměleckým druhem.“ (s. 29) Pomineme-li skutečnost, že tento koncept nebyl a zřejmě ani nemůže být zcela naplněn, rozhodně i v intenci platí, že syntéza je právě to, co způsobuje vznik něčeho nového, emergenci, jejíž povahu nelze vysvětlit součtem původních složek. Tedy právě „pouhá“ syntéza, specifická strukturace použitých prostředků a témat dělá videoart tím, čím se stal.

V estetické analýze se autorka soustředila na zásadní rozdíly mezi filmem, fotografií a dalšími reprezentujícími uměleckými druhy a videoartem, aby nahlédla podstatné rozdíly v narativní dimenzi, v sebereflexivitě daného média a v práci s časem. Autorka se bohužel právě v podkapitole Čas videoartu dopouští několika sporných závěrů. Tvrzení o linearitě média (ať už znamená cokoli, zřejmě chronologické odvíjení obrazové reprezentace, nulující syžet) sice koresponduje s následným názorem, že videoart vždy zobrazuje pouze přítomné, ale rozhodně odporuje deklarované sebereflexivní povaze tohoto média/uměleckého druhu. Obrací-li se, třebaže jen částečně a někdy, videoart sám na sebe, (re)prezentuje-li také sebe sama, pak již nemůžeme mluvit o linearitě plynutí času, stejně tak jako o zobrazování pouze přítomného. Odkazuje-li se autorka na Deleuze a jeho Film 1. a 2., právě v tomto bodě by se mohla inspirovat například pojetím časového krystalu a rozštěpu každé přítomnosti na minulost a budoucnost.

Celkově lze shrnout, že teoretické pasáže jsou mnohdy příliš stručné a argumentace není dostatečná. Naproti tomu konkrétnější analýzy směrů videoartu, včetně samostatně vyděleného feministického videoartu, působí přesvědčivěji.

Práci hodnotím jako solidní pokus uchopit nedávno nový umělecký druh z pozic estetiky a filosofie umění, kdy autorka předvedla nepovrchní zájem o zvolené téma, poctivý přístup k jeho zpracování i dostatečnou míru erudice. **Práci doporučuji přijmout k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře.**

Praha 20. 9. 2009

Prof. PhDr. Vlastimil Zuska, CSc.